

21 september 2016

Hållbar konsumtion

Utlisning av medel till ett forskningsprogram

Reviderad 2016-09-26

Programmets förväntade budget	Sammanlagt 50 miljoner kronor under fyra år.
Mistras finansiella bidrag	<i>Högst 90 % av programmets sammanlagda budget, maximalt 45 miljoner kronor.</i>
Motfinansiering	<i>Minst 10 % av programmets sammanlagda budget.</i>
Ansökningar Mistra tillhanda senast	Måndagen den 6 mars 2017 kl 16.00. Ansökan skickas till mail@mistra.org som en sammanhållen pdf.
Bilagor	<ol style="list-style-type: none"> 1. Background paper, Sustainable consumption – Research challenges 2. Final report – Mistra's research on climate change. 3. Godkända kostnader och godkänd motfinansiering 4. Budgetmall
Kontaktperson	Malin Lindgren, tel 0761-123700 malin.lindgren@mistra.org

Hållbar konsumtion

Utlysning av medel till ett forskningsprogram

Mistra inbjuder forskargrupper att tillsammans med andra aktörer lämna förslag till ett nytt forskningsprogram om möjligheter att minska konsumtionens miljöpåverkan. Forskningen ska stimulera ett effektivt nyttjande av resurser och låga utsläpp. Den ska bidra till lösningar snarare än att beskriva konsekvenser av dagens konsumtion. Det nya programmet förväntas ha en samordnande roll inom forskningen om hållbar konsumtion och på sikt utvecklas till den ledande kunskapsnoden i ett nätverk av inflytelserika aktörer på området, såväl akademiska som andra.

Bakgrund

Tillväxtdrivande konsumtion av varor och tjänster utgör en viktig bas i det moderna samhällsbygget. Samtidigt hänger många av de miljöproblem som världen står inför ihop med våra produktions- och konsumtionsmönster. Det gäller bland annat negativ klimatpåverkan, ohållbar resursanvändning, utarmning av ekosystem, minskad biologisk mångfald och utsläpp av miljögifter. De varor och tjänster vi konsumerar påverkar miljön och även vår hälsa, under hela sin livscykel, från tillverkning till distribution, användning och återvinning eller destruktion. Miljöpåverkan beror dels på hur mycket vi konsumerar totalt sett, dels på vilka effekter det vi konsumerar har på miljön. Våra beteenden och attityder spelar även de en viktig roll. Hur väljer konsumenter – eller inte väljer – att integrera miljöhänsyn i sina beslut, samt vilken roll har normer, attityder och värderingar? Mycket talar för att vi måste utveckla dagens konsumtionsmönster i en mer hållbar riktning.

Traditionellt har styrningen av vår konsumtion skett med ekonomiska styrmedel i form av skatter och subventioner, regleringar i form av lagar och förordningar och informativa styrmedel exempelvis i form av miljömärkning. Vi behöver förstå hur olika styrmedel interagerar tillsammans och bäst kan kombineras för att åstadkomma en hållbar konsumtion.

I december 2015 enades världens länder om ett nytt globalt och rättsligt bindande klimatavtal. I det framgår bland annat att hållbara livsstilar och hållbara konsumtionsmönster spelar en viktig roll i att tackla klimatförändringarna. I september samma år förband sig världens ledare till sjutton globala utvecklingsmål (Sustainable Development Goals), där ett av målen berör hållbar konsumtion och produktion. Hållbara produktions- och konsumtionsmönster ses som förutsättningar för att ställa om till en mer hållbar ekonomi.

Mistra tillsatte under våren 2016 en internationell expertpanel med uppdrag att ta fram en bakgrundsrapport inför ett beslut om utlysning kring hållbar konsumtion. I expertpanelens uppdrag ingick att föreslå inriktning för ett nytt forskningsprogram om hållbar konsumtion. Den här utlysningen utgår från expertpanelens slutsatser och förslag i rapporten "Sustainable Consumption – research challenges" (bilaga 1).

Inriktning

Utifrån expertpanelens förslag har Mistra valt ut fyra områden som kan ingå i ett forskningsprogram. Mistra förutsätter att minst två av dessa tydligt täcks in av inlämnade programförslag.

- Hållbar konsumtion och livskvalitet.
- Hållbara leverantörskedjor.
- Alternativ till dagens konsumtionssystem.
- Styrmedel för hållbar konsumtion.

Forskningen ska vara inriktad på formulering av lösningar snarare än en beskrivning av konsekvenser från nuvarande konsumtion. Den ska ha potential att vara transformativ, ha ett systemperspektiv och beakta hållbarhet, inklusive hälsoaspekter och miljöpåverkande utsläpp utifrån hela leverantörskedjan, samt ska till sin natur vara tvär- och/eller transdisciplinär. Det är av stor vikt att aktivt involvera mottagare av forskningsresultaten redan på planeringsstadiet och vidare genom hela forskningsprocessen samt att knyta till sig problemägare som till exempel myndigheter, konsumentorganisationer, frivilligorganisationer och företag, som kan och vill göra skillnad. Programmet ska också bidra till ett nätverksbyggande och samordning av svensk forskning inom hållbar konsumtion.

Ett förändrat konsumtionsmönster är en del av lösningen för att minska klimatpåverkan. Mistra förväntar sig därför dialog, erfarenhetsutbyte och när så är relevant samverkan mellan detta program och andra Mistraprogram som helt eller delvis har en klimatinriktning.

Vem kan söka?

Utlysningen vänder sig till forskargrupper inom alla akademiska discipliner verksamma vid svenska lärosäten, forskningsinstitut och företag samt avnämare från näringslivet, den offentliga sektorn och civilsamhället. Forskare och organisationer verksamma utomlands får delta men huvudsökande och tilltänkt programvärd måste vara en svensk institution.

Värdorganisationen och deltagande organisationer förväntas vara samordnade i ett konsortium som inger en gemensam ansökan.

Särskilda villkor

1. Motfinansiering krävs med 10 % av programmets sammanlagda budget från t.ex. myndigheter, konsumentorganisationer, frivilligorganisationer och företag. Bidraget kan delvis vara "in kind", t.ex. personal som medverkar i programmet. Kravet på motfinansiering grundar sig på erfarenheten att engagemanget och integrationen i programmet ökar när flera organisationer bidrar med resurser. Förväntad motfinansiering ska redovisas i ansökan och styrkas med intyg. Mistra ser positivt på ytterligare finansiering, utöver kravet på 10 %.
2. Gällande regler för indirekta kostnader – se bilaga 3.

Ansökningsprocess och beredning

Ansökan ska skrivas på engelska (förutom en sammanfattning på svenska) och får omfatta högst 75 sidor inklusive bilagor. CV:n på nyckelpersoner får uppgå till max en sida per person. Ansökan ska även innehålla intyg från tilltänkt programvärd och motfinansierande organisationer. Om ansökan överstiger 75 sidor kommer de överstigande sidorna inte att beaktas i utvärderingen.

Ansökan ska innehålla följande delar:

- Sammanfattning på engelska och svenska
- 1. Vision, mål och förväntade effekter
- 2. Programmets vetenskapliga värde
- 3. Programmets samhällsnytta
- 4. Programmets organisation
- 5. Kompetens och nätverk
- 6. Beskrivning av ingående projekt
- 7. Leveranser
- 8. Kommunikation
- 9. Budget (använd budgetmall, bilaga 4)

Observera att det av programförslaget tydligt ska framgå: (a) preliminär programtitel, (b) tilltänkt programvärd, (c) tilltänkt programchef, (d) kontaktperson för ansökan med fullständiga kontaktuppgifter.

Notera att det normalt är ett heltidsuppdrag att vara chef för ett Mistraprogram och att alla program förväntas ha en kommunikatör. Läs gärna avsnittet "Att driva Mistraprogram" på www.mistra.org (under "Om Mistra").

Ansökan skickas som en sammanhållen pdf per e-post till mail@mistra.org och ska vara Mistra tillhanda senast måndagen den 6 mars 2017 kl 16.00.

Mistra avser att bevilja forskningsmedel till ett (1) av de inlämnade programförslagen. Det är inte möjligt inom ramen för denna utlysning att söka medel för enstaka projekt.

Utvärderingskriterier

Samtliga ansökningar kommer att utvärderas enligt följande kriterier där potential för lösandet av miljöproblem samt bidrag till hållbar utveckling är av central betydelse:

1. Ansats, dvs. i vilken mån programmet har en bärande och sammanhängande idé och innovativ inriktning, hur välformulerade målen är samt hur väl de förväntade effekterna redovisas (inklusive indikatorer).
2. Vetenskaplig kvalitet, dvs. hur väl programmet svarar mot kraven på hög vetenskaplig kompetens, teoretisk höjd och metodologisk kvalitet.
3. Nyttan, dvs. hur välutvecklad samverkan med användare av forskningsresultaten är (och förväntas vara) och vilka stödjande kommunikativa processer och metoder som används för att uppnå en effektiv implementering.

4. Ledning och organisation, dvs. på vilket sätt programmet kommer att integreras i värdorganisationen, hur det kommer att styras och organiseras och med vilken grad av effektivt nyttjande av resurser.
5. Konkurrenskraft, dvs på vilka sätt programmet har potential att bidra till stärkt svensk konkurrenskraft och välbefinnande i vid mening.

Tidsplan

2016

slutet av september   Utlysningen öppnar

2017

6 mars   Utlysningen stänger

mars - april   Utvärdering av ansökningar

juni   Beslut om tilldelning fattas av Mistras styrelse

augusti (prel.)   Programstart

Kontakt

Malin Lindgren

0761-123700

Malin.lindgren@mistra.org